

je v prostoru Srednje Evrope predstavljalo, težko je reči, bodisi odmev na Freudova odkritja bodisi je z razcepom, ki ga je vneslo v vladajočo ideologijo, ta odkritja ali vsaj njihove posamezne poudarke spodbudilo. V kontekstu tega gibanja je odmevala Wedekindova dramatika, iz njega je zrasel tudi *Reichov Sexpol* kot eden prvih obsežnejših eksperimentov z odpravljanjem seksualne potlačitve in uveljavljanjem antiavtoritarne vzgoje. Ta eksperiment se je, kot je znano, moral končati ob naraščajočem nacizmu, ki velja v zgodovini poleg stalinizma za najhujši avtoritarizem. Kot je znano, Freud ni sledil radikalizmu svojega učenca Reicha, saj mu njegova teoretska dognanja o Ojdipu niso dopuščala sprejemanja hipoteze, da je ojdipsko razmerje mogoče enostavno ukiniti. Pri tem je Freud upošteval pomen Ojdipovega kompleksa za konstitucijo subjekta tudi onkraj meja kulture meščanske družbe, o čemer nekaj pove njegovo delo *Totem in tabu*. Med Freudom in nekaterimi njegovimi učenci je bilo nekaj podobnega nesporazumu. Freudovo odkritje notranjega represivnega značaja meščanske družine je učencem, kakršna sta bila Gross ali Reich (če ne govorimo o celih gibanjih, ki so se sklicevala na nauke psihoanalize), pomenilo nujnost »odprave meščanske družine«, medtem ko je sam Freud, ki je lastno teorijo jemal nekoliko resneje, stal kvečjemu na stališču »zmernega reformizma« – bil je proti »pretiranemu seksualnemu potlačevanju«.

Te drobce iz genealogije idej o družini kot bodisi »preseženi« ustanovi bodisi kot ustanovi podjarmljenja posameznikov, smo izločili iz širšega proučevanja historičnih in idejnih korenin poskusov spremembe strukture meščanske družbe na področju, za katerega je po Freudu postalo jasno, da obsega kompleksno produkcijo ljudi. Toda v nasprotju z marginalizirano bistrovju intelektualnega in kulturnega revolta proti (malo)meščanski morali, najdemo na nasprotnem polu gibanje za nadzor nad družino, ki se je skušalo prikazovati kot znanstveno utemeljeno. Govorimo o *evgeniki*, nauku o dedni determiniranosti, ki je nastal s kombiniranjem elementov socialnega darvinizma, italijanske kriminalne antropologije, frenologije in genealoških študij tako imenovanih degenerativnih družin. Kot je bolj ali manj znano, je evgenistično gibanje pomenilo zgledni pozitivistično-znanstveni ideološki odgovor na stanje pavperiziranosti delavskih množic. Izhodišče evgenike je teorija o superiornih in inferiornih rasah, ki jo je med drugimi utemeljil Darwinov sorodnik *Francis Galton*. Že v 19. stoletju začenjajoče se evgenistično gibanje se je dokaj uveljavilo v začetku stoletja v ZDA, kjer je v *roaring twenties* doseglo vrhunec. Predlagani družbeni inženiring naj bi zmanjšal število »inferiornih« oseb. Evgenična sekcija ameriške zdravniške asociacije je tako l. 1914 ugotovila, da je okoli 10 % prebival-